Lietas Nr. C03017814
Lietas arhīva Nr. C-0178-14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2014.gada 30.maijā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Tabore

ar tiesas sēdes sekretāri I.Krušanovu

piedaloties prasītājas pārstāvei zvērinātai advokātei Terēzei Kūkojai un atbildētājas pārstāvei /pers. A/

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. B/ prasības pieteikumā pret Rēzeknes novada domi, ar trešo personu /pers. C/, par īpašuma tiesību atjaunošanu uz mantojamo zemi.

Aprakstošā daļa

Latgales apgabaltiesā 2014.gada 10.aprīlī saņemts /pers. B/ prasības pieteikums pret Rēzeknes novada domi par īpašuma tiesību atjaunošanu uz mantojamo zemi.

Prasības pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar Latvijas valsts vēstures arhīva 2013.gada 24.septembra izziņu Nr.5-M-3166 „Par nekustamā īpašuma piederību" prasītājas vectēvam /pers. D/ uz 1940.gada 21.jūliju piederēja zemes gabals Rēzeknes apriņķa Kaunatas pagasta Rasicku sādžā, platībā 7,38 ha.

Norādīts, ka /pers. D/ meitai /pers. E/, kura 1993.gada 26.septembrī mirusi, ir trīs bērni – meita un prasītāja lietā /pers. B/, meita /pers. C/ un dēls /pers. F/.

Ar Rēzeknes rajona Stoļerovas pagasta tautas deputātu padomes 1991.gada 19.septembra lēmumu /pers. E/ vīram /pers. G/ tika piešķirta lietošanā zeme 4,0 ha platībā, bet 1994.gada 6.septembrī ar Rēzeknes rajona Stoļerovas pagasta padomes zemes komisijas lēmumu Nr.26 prasītājas brālim /pers. F/ tika piešķirta lietošanā zeme Rosicā 11,0 ha platībā, tai skaitā pārrakstot uz viņu tēvam piešķirto zemi.

Prasītāja norāda, ka 2000.gada 30.decembrī nomira prasītājas tēvs /pers. G/, un par viņa mantiniecēm apstiprinātas meitas – /pers. B/ un /pers. C/. 2010.gada 11.augustā nomira prasītājas brālis /pers. F/ un par viņa vienīgo mantinieci tika apstiprināta prasītāja /pers. B/.

Tā kā ar 2011.gada 3.februāra Rēzeknes novada domes lēmumu tika izbeigtas /pers. F/ lietošanas tiesības uz zemes vienībām ar kadastra numuriem /numurs A/, /numurs B/ un /numurs C/, Rēzeknes novada dome 2011.gada 4.martā noslēdza ar prasītāju /pers. B/ zemes nomas līgumus par zemes ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, platībā 2,2 ha, nomu un zemes ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, uz kura atrodas /pers. B/ un /pers. C/ piederošās ēkas, 1,8 ha platībā, nomu.

Pamatojoties ar likumu „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 5.un 6.pantu, prasītāja lūdz kā bijušā zemes īpašnieka /pers. D/ mantiniecei atjaunot īpašuma tiesības uz zemi /adrese/, 4,0 ha platībā, kas sastāv no zemes gabala ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, platībā 2,2 ha, un zemes gabala ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, platībā 1,8 ha.

Atbildētāja Rēzeknes novada pašvaldība iesniedza rakstveida paskaidrojumus par celto prasību, norādot, ka iebildumu pret īpašuma tiesību atjaunošanu /pers. B/ uz vectēvam /pers. D/ piederējušo zemes daļu 4,0 ha kopplatībā nav, jo tā atrodas prasītājas faktiskajā lietošanā.

Atbildētāja norāda, ka ar Rēzeknes rajona Stoļerovas pagasta TDP 1991.gada 19.septembra lēmumu zemes reformas pirmajā kārtā mantojamā zeme Stoļerovas pagastā, Rosica pastāvīgā lietošanā ar zemes lietošanas tiesību pārreju citām personām tika piešķirta /pers. G/ 4,0 ha platībā. Ar Rēzeknes rajona Stoļerovas pagasta zemes komisijas 1994.gada 6.septembra lēmumu Nr.26 minētais zemes gabals tika nodots /pers. G/ dēla /pers. F/ lietošanā, kurš likumā „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" noteiktajā kārtībā un termiņā bija pieprasījis īpašuma tiesību atjaunošanu uz mantojamo zemi un saskaņā ar minēto zemes komisijas lēmumu /pers. F/ lietošanā tika iedalīts zemes gabals 11 ha platībā Rosicas ciemā.

Atbildētāja paskaidro, ka ar Rēzeknes novada domes 2011.gada 3.februāra lēmumu tika izbeigtas /pers. F/ lietošanas tiesības uz zemes vienībām ar kadastra apzīmējumu /numurs A/– platībā 1,8 ha, nosakot pašvaldībai piekrītošās zemes statusu; kā arī izbeigtas /pers. F/ lietošanas tiesības uz zemesgabalu ar kadastra numuriem /numurs B/– platībā 8,8 ha, un /numurs C/ – platībā 2,2 ha, ieskaitot tās rezerves zemes fondā. Uz doto brīdi par minētajiem zemes gabaliem ar kadastra numuru /numurs C/un /numurs A/ar /pers. B/ Rēzeknes novada pašvaldība ir noslēgusi Lauku apvidus zemes nomas līgumus.

Atzīst, ka ar prasībai pievienoto 2010.gada 28.oktobrī izsniegto mantojuma apliecību pierādīts, ka /pers. B/ apstiprināta mantojumā tiesībās uz mirušā tēva /pers. G/ atstāto mantojumu ½ domājamo daļu un 2011.gada 15.jūlijā izsniegtās mantojuma apliecību /pers. B/ apstiprināta mantojuma tiesībās uz 2010.gada 11.augustā mirušā brāļa /pers. F/ visu atstāto mantojumu.

Uzskata, tā kā /pers. F/ likumā noteiktajā termiņā bija iesniedzis pieteikumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu un mantojamā zeme 4,0 ha platībā, kura zemes reformas pirmajā kārtā tika piešķirta viņa tēvam /pers. G/, tika nodota /pers. F/ pastāvīgā lietošanā, /pers. F/ atzīstams par bijušā zemes īpašnieka mantinieku. Savukārt, prasītāja atzīstama par /pers. F/ mantinieci, kura pašlaik nomā pieprasīto zemes gabalu 4,0 ha platībā, un atbildētājas ieskatā prasītājai uz to ir atjaunojamas īpašuma tiesības.

Prasītājas pārstāve tiesas sēdē prasību uzturēja pēc tajā norādītajiem motīviem un papildus paskaidroja, ka zemi, kas piederēja prasītājas vectēvam sākotnēji lietošanā pieprasīja prasītājas tēvs /pers. G/. 1994.gadā ar zemes komisijas lēmumu, pamatojoties uz /pers. G/ un /pers. F/ vienošanos, zeme tika nodota lietošanā /pers. F/, jo 1992.gada 29.decembrī prasītājas brālis /pers. F/ bija pieprasījis atjaunot īpašumtiesības uz minēto zemes gabalu.

Atbildētājas Rēzeknes novada domes pārstāve prasību tiesas sēdē atzina un papildus norādīja, ka /pers. F/, zemes īpašnieka mazdēlam, bija tiesības uz mantojamo zemi un viņš savu vēlmi bija izteicis 1992.gada decembrī. Zemes reformas pirmajā kārtā mantojamā zeme bija piešķirta /pers. G/, bet 1994.gadā bija nodota /pers. F/, jo 1992.gadā viņš bija pieprasījis mantojamo zemi īpašumā. Tā kā par /pers. F/ vienīgo mantinieci atzīta prasītāja, līdz ar to viņa var realizēt pieteiktās īpašumtiesības un saņemt zemi īpašumā.

Motīvu daļa

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus atzīst, ka prasības pieteikums ir apmierināms pilnībā.

Atbilstoši likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 2.panta 2.punktam zemes privatizācija lauku apvidos veicama, atjaunojot zemes īpašuma tiesības bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem. Saskaņā ar minētā likuma 5.panta pirmo daļu, zemes īpašuma tiesības atjaunojamas uz personiska pieprasījuma pamata bijušajiem zemes īpašniekiem, kuru īpašumā zeme Latvijas Republikā bija 1940.gada 21.jūlijā, vai viņu mantiniekiem saskaņā ar Civillikumu.

Lietā konstatēts, ka saskaņā ar Latvijas valsts vēstures arhīva 2013.gada 24.septembra izziņu Nr.5-M-3166 arhīva fonda „Valsts Statistikas pārvalde" dokumentos – 1942.gada 19.jūlija sastādītā zemes īpašuma lapā – ir ziņas, ka /adrese/, platībā 7, 38 ha, īpašnieks 1939.gadā un zemes īpašuma valdītājs 1942.gadā bijis /pers. D/ (lietas 7.lapa).

Mantojuma tiesību realizēšana uz zemi, atbilstoši likuma ,,Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību'' 3.pantam, notiek speciālos Latvijas Republikas likumos noteiktajos termiņos un kārtībā, piemērojot Civillikuma normas tajās mantošanas attiecībās, kas nav reglamentētas minētajos speciālajos likumos.

Saskaņā ar speciāla likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" normām, zemes īpašuma tiesību atjaunošana bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem ir zemes privatizācijas veids, kas notiek, ievērojot Latvijas Republikas 1990.gada 21.novembra likumu ,,Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos'', atjaunojot zemes īpašuma tiesības bijušajiem zemes īpašniekiem, kam tās bija 1940.gada 21.jūlijā, vai viņu mantiniekiem.

Atbilstoši likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 8.panta pirmajā daļā noteiktajam, īpašuma tiesības uz zemi apliecina valsts arhīva izziņa, izraksts no pēdējā ieraksta zemes grāmatā vai cita zemes īpašuma tiesības apliecinoša dokumenta vai arī tiesas spriedums.

Ievērojot izklāstīto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka minētās speciālā likuma normas izpratnē lietā ir iegūti pierādījumi, ka strīdus zemes īpašuma tiesības pēc stāvokļa uz 1940.gada 21.jūliju ir bijušas /pers. D/.

Noskaidrots, ka uz civillietas izskatīšanas brīdi mantojamā zeme – 2,2 ha platībā ar kadastra apzīmējumu /numurs C/ un 1,8 ha platībā ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Rēzeknes novada pašvaldības teritorijā, saskaņā ar 2011.gada 4.marta lauku apvidus zemes nomas līgumiem Nr.8-8.1/312 un Nr.8-8.1/313 (lietas 16.-23.lapa) nomā /pers. B/. Līdz ar to prasītāja lūdz atjaunot īpašuma tiesības uz 4,0 ha mantojamās zemes, kuru viņa nomā.

Saskaņā ar 1992.gada 9.jūlija likuma ,,Par zemes privatizāciju lauku apvidos'' 20.panta ceturto daļu dokumenti, kas apliecina zemes īpašuma vai mantošanas tiesības, bija iesniedzami attiecīgajai pagasta padomei ne vēlāk kā līdz 1996.gada 1.jūnijam. Šā termiņa nokavēšanas gadījumā zemes īpašuma tiesības var atjaunot tikai tiesa.

Lietā gūti pierādījumi, kas apliecina, ka /pers. B/ ir zemes īpašnieka /pers. D/ mazmeita un likumiskā mantiniece. Radniecība ar zemes īpašnieku ir pierādīta ar civilstāvokļa aktu reģistrāciju apliecinošiem dokumentiem (lietas 24.-28. lapa). Kā arī lietā iesniegti pierādījumi par to, ka 2010.gada 28.oktobrī prasītāja apstiprināta mantojuma tiesībās uz tēva /pers. G/ ½ domājamo daļu no visa atstātā mantojuma (lietas 29.lapa) un 2011.gada 15.jūlijā prasītāja apstiprināta mantojuma tiesībās uz brāļa /pers. F/ visu atstāto mantojumu.

Pamatojoties uz minētajiem apstākļiem, tiesa uzskata, ka saskaņā ar Civillikuma 398.pantu /pers. B/ atzīstama par zemes īpašnieka /pers. D/ likumisko mantinieku un atbilstoši 404.pantam ir tiesīga pretendēt uz mantojamo zemi kā pirmās šķiras

mantiniece. Tiesa atzīst, ka lietā iegūti pierādījumi, kas apliecina prasītājas mantošanas tiesības Civillikuma 403., 404.panta kārtībā, kā to nosaka likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 8.panta otrā daļa, jo citu mantinieku nav un uz iepriekš norādīto mantojamo zemi citi pretendenti nav pieteikušies.

Saskaņā ar likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 4.pantu viens no zemes privatizācijas veidiem ir zemes īpašuma tiesību atjaunošana bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem.

Tiesa nodibina, ka prasītājas un atbildētājas tiesiskās attiecības īpašuma tiesību atjaunošanā uz mantojamo zemi 4,0 ha platībā, kuru pašvaldība iznomā prasītājai, regulē speciālā likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 6.pants. Tādējādi, prasītāja /pers. B/ minētā likuma panta izpratnē ir likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" subjekts, jo viņai pašai kā bijušā zemes īpašnieka likumiskajai mantiniecei ir tiesības pretendēt uz mantojamo zemi minētā likuma noteiktajā kārtībā.

Turklāt lietā konstatēts, ka 1992.gada 29.decembrī /pers. F/ pašvaldības zemes komisijā iesniedza iesniegumu par īpašuma tiesību atjaunošanu un iesniegums netika izskatīts (lietas 9.lapa), tāpēc zemes īpašuma tiesības atjauno tiesa saskaņā ar likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 20.pantu.

Atbilstoši Civillikuma 403., 404., 408., 411.panta nosacījumiem prasītāja kā pirmās šķiras likumiskā mantiniece manto no bijušā zemes īpašnieka /pers. D/ mantojamās zemes gabalu 4,0 ha platībā, t.i., mantojamās zemes daļu 2,2 ha platībā ar kadastra apzīmējumu /numurs C/ un 1,8 ha platībā ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas /adrese/.

Saskaņā ar likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos " 5.panta ceturto daļu bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki ir atbrīvojami no valsts nodevas, ja viņi prasa īpašuma tiesību atjaunošanu tiesā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 40.panta pirmās un trešās daļas nosacījumiem prasītājam, kas nav atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, līdz lietas izskatīšanai jāsamaksā izdevumu summa par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu.

Pamatojoties ar Civilprocesa likuma 42.panta noteikumiem un apstākli, ka prasītāja nelūdz piedzīt tiesāšanās izdevumus no atbildētājas, līdz ar to konkrētajā gadījumā no prasītājas /pers. B/ valsts labā piedzenami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādi 4,65 *euro* (lietas 2.lapa).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties ar Civilprocesa likuma 189.-194.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

prasības pieteikumu apmierināt pilnīgi.

Atjaunot /pers. B/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz mantojamo zemi 2,2 ha platībā, nododot īpašumā zemes gabalu ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas /adrese 1/..

Atjaunot /pers. B/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz mantojamo zemi 1,8 ha platībā, nododot īpašumā zemes gabalu ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas /adrese 2/..

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,65 *euro* (četri eiro un sešdesmit pieci centi) par tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu.

Noteikt /pers. B/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas apliecinoša dokumenta oriģināls iesniedzams Latgales apgabaltiesā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā LV51TREL2190458019000, maksājuma dokumentā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods – TRELLV22, iemaksas mērķis – 21499, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, lieta Nr.C03017814.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2014.gada 3.jūnija, iesniedzot apelācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā.

Sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Tabore